

Φώτης Κόντογλου, το τέλος της ζωής ενός σπουδαίου ζωγράφου (DDr Αλέξιος Παναγόπουλος)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1qGVx6i>]

Η εξόδιος Ακολουθία έγινε στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών χοροστάτησε ο τότε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Χρυσόστομος ο Β', ενώ επικήδειο εκφώνησε εκ μέρους της Ακαδημίας Αθηνών ο γνωστός Ηλίας Βενέζης (ή αλλιώς με το πραγματικό του όνομα Ηλίας Μέλλος, συμπατριώτης του και φίλος του απ'το Αϊβαλί, +1973, ως συγγραφέας και μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, που έγινε γνωστός για τα μυθιστορήματά του «Αιολική Γη», «Το νούμερο 31328» και φυλακίστηκε στις φυλακές αβέρωφ στο «block C». Παρότι γεννήθηκε στο Αϊβαλί της Μικράς Ασίας, σύμφωνα με το αυτοβιογραφικό του σημείωμα, ο πατέρας του, ο Μιχαήλ Μέλλος, καταγόταν από την Κεφαλλονιά και η μητέρα του από τη Λέσβο. Βενέζης λεγόταν ο παππούς του Δημήτριος από την πλευρά της μητέρας του. Κοντά στο γυμνασιάρχη φιλόσοφο Ιωάννη Ολύμπιο, και αργότερα στη Μυτιλήνη, στη λογοτεχνική κίνηση με πρωτεργάτη τον Στράτη Μυριβήλη). Ο Κόντογλου είχε συμπατριώτες του που του αναγνώρισαν το έργο του.

Κατά επιθυμία του τα οστά του μεταφέρθηκαν στη Μονή της Νέας Μάκρης ή αλλιώς Όρους Αμώμων, όπου πήγαινε πάντοτε και ένιωθε μία πνευματική ανάταση για την δημιουργία του, στον Άγιο Εφραίμ. Ο Γιάννης Τσαρούχης, άλλοτε μαθητής του, όταν πληροφορήθηκε τον θάνατο του Κόντογλου, βρισκόταν στη Μυτιλήνη και ζωγράφιζε κατά τύχη έναν άγγελο, όπως σημειώνει, σαν να το παραλληλίζει με την επίγεια παρουσία του Κόντογλου.

Οι πολιτικές απόψεις του για κάποιους ήταν αρκετά περίεργες, γιατί σύμφωνα με την μαρτυρία του Ασημάκη Πανσέληνου «[...] στην πολιτική το ίδιο ατζαμής, δημοκράτης, θεωρούσε τον εαυτό του κομμουνιστή παρόλες τις θεοκρατικές του αυταπάτες, και έβρισκε πως και τα δύο συμβιβάζονται και υποστήριζε πως ο ρούσσικος κομμουνισμός είναι έκφραση της χριστιανικής ψυχής των Ρώσων[...]».

Το καλοκαίρι του 1945 στο περιοδικό «*Ελεύθερα Γράμματα*» δημοσιεύθηκε κείμενο διαμαρτυρίας κατά των εξτρεμιστικών επιθέσεων σε βιβλιοπωλεία, θέατρα, εφημερίδες. Μεταξύ των διανοουμένων που υπογράφουν θα είναι και το όνομα του Κόντογλου. Επίσης δεν υπογράφει ο Κόντογλου τη «*Δήλωση Ελλήνων Επιστημόνων, Λογοτεχνών και Καλλιτεχνών*» που δημοσιεύθηκε ως παράρτημα της Διακήρυξης της Χριστιανικής Ενώσεως Επιστημόνων το 1946.

Κατά τη δημιουργική δεκαετία 1930 έως 1940 και απ' το 1931 συνοδεύει τον αρχαιολόγο Αδαμάντιο Αδαμαντίου στη Σπάρτη και έρχεται έτσι σε επαφή με τη ρωμαϊκή και βυζαντινή ζωγραφική εμπλουτίζοντας τη θεματολογία του τόσο στους φορητούς πίνακες όσο και στο μνημειακό έργο του. Το 1932 τοιχογραφεί το σπίτι του οργανώνοντας τις τοιχογραφίες κατά τη διάταξη των μεταβυζαντινών

εκκλησιών ζωγραφίζοντας τον τοίχο από την οροφή μέχρι το δάπεδο και χωρίζοντάς το με κόκκινες ταινίες σε τέσσερις άνισες ζώνες. Την ίδια περίοδο αναλαμβάνει να ζωγραφίσει ένα σύνολο εικόνων για το επιστύλιο της Κοίμησης της Θεοτόκου στο Μοναστηράκι, και σχεδιάζει παράσταση του Αγίου Διονυσίου Αεροπαγίτη για την ψηφοθέτησή του στον ομώνυμο ναό της Αθήνας.

Συνθέτει προσωπογραφίες, όπως Πρεβελάκης, Εγγονόπουλος, αλλά ασχολείται και με τις ξένες Αιγυπτιακές προσωπικότητες, οι οποίες τον προβληματίζουν. Το 1935 ιστορεί ζωγραφικά για πρώτη φορά Ναό, δηλ. το παρεκκλήσιο της Αγίας Λουκίας στα Ζαϊμαΐικα, στο Ρίο της Πάτρας, επίσης και διακοσμεί το τέμπλο του παρεκκλησίου της Αγίας Αικατερίνης στο Νοσοκομείο του Ερυθρού Σταυρού, ήταν το πρώτο τέμπλο που αναλάμβανε στην Αθήνα. Το πρώτο τέμπλο εκτός Ελλάδος το πραγματοποιεί στην Ηλιούπολη του Καΐρου, στο παρεκκλήσιο του Σπετσαροπούλειου Ορφανοτροφείου, της ελληνικής κοινότητας. Την περίοδο αυτή το ταξίδι του στην Αίγυπτο τον φέρνει σε επαφή με τα Fayum (φαγιούμ) κι αυτό αποτυπώνεται μορφολογικά σε σειρά γυναικείων πορτρέτων της περιόδου όπως, Μαρία Κόντογλου, 1945, προσωπογραφία γυναίκας, 1945, και Κεφαλή γυναίκας, 1951, αλλά και σε προσωπογραφίες, αγών σε στηθάρια, όπως Παρεκκλήσι Πεσμαζόγλου, Ζωοδόχος Πηγή Παιανίας εικόνα Αγίας Αικατερίνης κτλ.

Τα χρόνια της μεγάλης παραγωγής στην εκκλησιαστική ζωγραφική είναι τα 1950 έως τα 1960, έτσι ιδιαίτερα γόνιμη χαρακτηρίζεται η τελευταία περίοδος της καλλιτεχνικής ζωής του, τα έργα της μνημειακής, αλλά και της φορητής εκκλησιαστικής ζωγραφικής του, υπερτερούν αριθμητικά έναντι της εγκόσμιας ζωγραφικής του. Έτσι αγιογραφεί ενοριακές εκκλησίες, ιδιωτικά παρεκκλήσια, και μεγάλο αριθμό φορητών εικόνων, Ζωοδόχος Πηγή Παιανίας, παρεκκλήσιο Αγίου Γεωργίου στον Άγιο Κωνσταντίνο Ομονοίας και Αγία Βαρβάρα Αιγάλεω, Άγιος Ανδρέας στα Πατήσια, Άγιος Νικόλαος στα Πατήσια, Καπνικαρέα, Άγιος Ευθύμιος Κερατσινίου, Άγιος Χαράλαμπος στο Πολύγωνο, Άγιος Γεώργιος Κυψέλης. Αλλά και εικόνες για τέμπλα εκκλησιών σε Ελλάδα όπως στην Άνδρο, στη Ρόδο και για την Ομογένεια της Αμερικής.

[Συνεχίζεται]